

Πρόεδρος: Αικ. Συγγούνα, Αντιπρόεδρος ΣΤΕ

Εισηγήτρια: Α.-Μ. Παπαδημητρίου, Σύμβουλος

Δικηγόροι: Α. Σφήκας, Κ. Νασοπούλου (Πάρεδρος ΝΣΚ)

Νομικές διατάξεις: άρθρα 29 παρ. 1 και 3, 56 Σ, 30 π.δ. 92/1994

Περίληψη

Κατά τη σύμφωνη προς το Σύνταγμα έννοια των διατάξεων της εκλογικής νομοθεσίας, είναι μεν δυνατή η αυτεπάγγελτη, κατ' ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης, ανάκληση ως εφέδρου μονίμου στρατιωτικού υπαλλήλου, ο οποίος παραιτήθηκε προκειμένου να ανακηρυχθεί υποψήφιος σε βουλευτικές εκλογές και δεν εξελέγη, σε περιπτώσεις εξαιρετικές, όπως πολέμου, επιστράτευσης ή, εν καιρώ ειρήνης, προς κάλυψη εκτάκτων αναγκών. Δεν είναι, όμως, επιτρεπτή η κατόπιν υποβολής αιτήματος στρατιωτικού, παραιτηθέντος για τον ανωτέρω λόγο και μη εκλεγέντος, επαναφορά αυτού στην κατάσταση στην οποία τελούσε προ της αποστρατείας του, διότι τούτο αντιβαίνει στην ρητή απαγόρευση του άρθρου 56 παρ. 1 του Συντάγματος. Επίσης, οι συγκεκριμένοι, τιθέμενοι με το άρθρο 56 του Συντάγματος, περιορισμοί στο δικαίωμα του εκλέγεσθαι και οι συναφείς συνέπειες της παραίτησης αξιωματικού προκειμένου να πολιτευθεί δικαιολογούνται από λόγους δημοσίου συμφέροντος, συνδεόμενους με την ανάγκη διαφύλαξης της πολιτικής ουδετερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των ενόπλων δυνάμεων (το στρατιωτικό προσωπικό των οποίων αποτελεί διακριτή κατηγορία, τελούσα υπό διαφορετικές συνθήκες σε σχέση με το πολιτικό προσωπικό του Δημοσίου).

2. Επειδή, με την υπό κρίση έφεση ζητείται η εξαφάνιση της 257/2008 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Με την απόφαση αυτή απερρίφθη η από 6.4.2005 αίτηση του ήδη εκκαλούντος, σημνάρχου ε.α. της Πολεμικής Αεροπορίας, με την οποία, ορθώς ερμηνευόμενη, εζητείτο η ακύρωση της αρνήσεως-παραλείψεως της Διοικήσεως να ανακαλέσει το προεδρικό διάταγμα περί αποστρατείας του ανωτέρω [η οποία είχε λάβει χώρα μετά την παραίτησή του προκειμένου να συμμετάσχει, ως υποψήφιος βουλευτής, στις Βουλευτικές Εκλογές της 22ας Σεπτεμβρίου 1996], όπως η άρνηση αυτή εκδηλώθηκε με το Φ. .../31.1.2006 έγγραφο του Διευθυντή Β' Κλάδου του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας (ΓΕΑ) προς τον εκκαλούντα, στο οποίο διαλαμβάνεται ότι το αίτημα περί επανόδου του στην ενεργό υπηρεσία ή «τουλάχιστον» «βαθμολογικής» του «αποκαταστάσεως» δεν δύναται να ικανοποιηθεί ενόψει των ορισμών του άρθρου 56 του Συντάγματος.

5. Επειδή, το Σύνταγμα, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση του 2001, ορίζει στο μεν άρθρο 29 παρ. 1 και 3 ότι: «1. Έλληνες πολίτες που έχουν το εκλογικό δικαίωμα μπορούν ελεύθερα να ιδρύουν και να συμμετέχουν σε πολιτικά κόμματα ... 2. ... 3. Απαγορεύονται απολύτως οι οποιασδήποτε μορφής εκδηλώσεις υπέρ ή κατά πολιτικού κόμματος στους δικαστικούς λειτουργούς και σε όσους υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας. ...», στο δε άρθρο 56 παρ. 1 ότι: «Έμμισθοι δημόσιοι λειτουργοί και υπάλληλοι, άλλοι υπάλληλοι του Δημοσίου, υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας, υπάλληλοι οργανισμών αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ... δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ή να εκλεγούν βουλευτές, αν δεν παραιτηθούν πριν από την ανακήρυξή τους ως υποψηφίων. Η παραίτηση συντελείται με μόνη τη γραπτή υποβολή της. Αποκλείεται η επάνοδος στην ενεργό

υπηρεσία των στρατιωτικών που παραιτούνται. ...». Αντίστοιχο περιεχόμενο είχαν οι ανωτέρω διατάξεις και προ της συνταγματικής αναθεώρησης, με εν μέρει διαφορετική ρύθμιση ως προς τους πολιτικούς υπαλλήλους και λειτουργούς, των οποίων απαγορευόταν η επάνοδος στην ενεργό υπηρεσία, επί ένα έτος από την παραίτηση αυτών (άρθρο 56 παρ. 1). Εξάλλου, στο άρθρο 30 του π.δ. 92/1994 «Κωδικοποίηση Εκλογικής Νομοθεσίας» (Α' 69), το οποίο περιελήφθη στη συνέχεια στην κωδικοποίηση του π.δ. 55/1999 (Α' 58) και του π.δ. 351/2003 (Α' 316), οριζόταν ότι: «1. Η παραίτηση από την υπηρεσία και από τις θέσεις που σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 56 του Συντάγματος αποτελούν κώλυμα για την εκλογή στο αξίωμα του βουλευτή, είναι γραπτή και η επίδοσή της γίνεται με δικαστικό επιμελητή στον πρόεδρο του αρμόδιου για την ανακήρυξη των υποψηφίων δικαστηρίου, πριν από την ημέρα της ανακήρυξης αυτών. 2. Η παραίτηση που επιδόθηκε δεν ανακαλείται. Αυτή θεωρείται ότι έγινε αυτοδικαίως αποδεκτή με την επίδοσή της. 3. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου διαβιβάζει την παραίτηση, χωρίς αναβολή, στην αρμόδια για την παραλαβή της αρχή. 4. ... 5. Ο αξιωματικός, που σύμφωνα με τα παραπάνω παραιτήθηκε και δεν εκλέχθηκε βουλευτής, είναι δυνατόν οποτεδήποτε ν' ανακληθεί στην ενέργεια ως έφεδρος, ... 6. Έφεδρος αξιωματικός σε ενέργεια θεωρείται αυτοδικαίως ότι απολύθηκε από τις τάξεις του Στρατού, από την ημέρα που υπέβαλε την υποψηφιότητα ... Εάν δεν εκλεγεί βουλευτής, μπορεί ν' ανακληθεί οποτεδήποτε. ...». Κατά τη σύμφωνη προς το Σύνταγμα έννοια των ως άνω διατάξεων της εκλογικής νομοθεσίας, είναι μεν δυνατή η αυτεπάγγελτη, κατ' ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης, ανάκληση ως εφέδρου μονίμου στρατιωτικού υπαλλήλου, ο οποίος παραιτήθηκε προκειμένου να ανακηρυχθεί υποψήφιος σε βουλευτικές εκλογές και δεν εξελέγη, σε περιπτώσεις εξαιρετικές, όπως πολέμου, επιστράτευσης ή, εν καιρώ ειρήνης, προς κάλυψη εκτάκτων αναγκών. Δεν είναι, όμως, επιτρεπτή η κατόπιν υποβολής αιτήματος στρατιωτικού, παραιτηθέντος για τον ανωτέρω λόγο και μη εκλεγέντος, επαναφορά αυτού στην κατάσταση στην οποία τελούσε προ της αποστρατείας του, διότι τούτο αντιβαίνει στην ρητή απαγόρευση του άρθρου 56 παρ. 1 του Συντάγματος (πρβλ. ΣΕ 2607/1989 Ολ.). Ορθώς, επομένως, έκρινε εν προκειμένω το δικάσαν διοικητικό εφετείο, αντιθέτως προς τα προβαλλόμενα με την υπό κρίση έφεση. Είναι δε, επίσης, απορριπτέοι οι προβαλλόμενοι με την έφεση, αντίστοιχοι προς τους προβληθέντες με την αίτηση ακυρώσεως ισχυρισμοί περί παραβίασης των συνταγματικών διατάξεων περί ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1), ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας (άρθρο 5 παρ. 1), δικαιώματος στην εργασία (άρθρο 22 παρ. 1) και αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1), προεχόντως εν όψει της τυπικής ισοδυναμίας όλων των συνταγματικών διατάξεων και αρχών (πρβλ. ΣΤΕ 292/1984, 4308/2015, 95/2017), αλλά και διότι οι συγκεκριμένοι, τιθέμενοι με το άρθρο 56 του Συντάγματος, περιορισμοί στο δικαίωμα του εκλέγεσθαι και οι συναφείς συνέπειες της παραίτησης αξιωματικού προκειμένου να πολιτευθεί δικαιολογούνται από λόγους δημοσίου συμφέροντος, συνδεδόμενους με την ανάγκη διαφύλαξης της πολιτικής ουδετερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των ενόπλων δυνάμεων (το στρατιωτικό προσωπικό των οποίων αποτελεί διακριτή κατηγορία, τελούσα υπό διαφορετικές συνθήκες σε σχέση με το πολιτικό προσωπικό του Δημοσίου). Απορριπτέοι είναι, επίσης, για τους ίδιους λόγους, οι ισχυρισμοί περί προσβολής του άρθρου 57 περί προστασίας της προσωπικότητας, σε συνδυασμό με το άρθρο 934 του Αστικού Κώδικα, καθώς και των άρθρων 9 και 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που προστατεύουν τις ελευθερίες της έκφρασης και του συνέρχεσθαι (ανεξαρτήτως δε του ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε δημόσια θέση δεν εμπίπτει κατ' αρχήν εντός του πεδίου προστασίας της ΕΣΔΔΑ και των πρωτοκόλλων της - πρβλ. ΣΤΕ 1952/2012, 1173/2013).

6. Επειδή, εν όψει των ανωτέρω, η έφεση πρέπει να απορριφθεί.

(Απορρίπτει την έφεση)

